

|                                                                             |                                         |                                  |                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|----------------------------------|--------------------------------------|
| <b>Tantárgy neve:</b><br>Fogyatékos fiatalok karrierlehetőségei, támogatása | <b>Jellege:</b><br>szabadon választható | <b>Kreditek:</b><br>2            | <b>Tantárgykód:</b><br>WPED818       |
| <b>Tantárgyfelelős:</b><br>Rékai Nikolett, PhD hallgató, tud. mts.          | <b>Munkaforma:</b><br>szeminárium       | <b>Óraszám:</b><br>N: 30 / L: 12 | <b>Értékelés:</b><br>gyakorlati jegy |

#### A tantárgy oktatásának célja:

A tantárgy oktatásának célja az, hogy bevezesse a hallgatókat a fogyatékos fiatalok karrierlehetőségeinek, szakmaválasztásának és munkaerőpiaci lehetőségeinek világába. A fogyatékos ember jogi valamint szociális modell szerinti meghatározásának bemutatása alapját képezi annak, hogy a kurzus elvégzésével a hallgatók olyan képet kapjanak a fogyatékos jelenségről, amely által képesek lesznek a fogyatékos gyermekek és fiatalok pályaeorientációját, pályaválasztását és életpályatervezését értően segíteni és kísérni őket a választott úton.

#### Fejlesztendő kompetenciaterületek:

**Ismeretek:** A hallgatók megismerkednek a fogyatékos fogyatékoságtudományi megközelítéseivel, megismerik a fogyatékos emberek munkaerőpiaci helyzetét, a fogyatékos és a munkaerőpiaci helyzet összefüggéseit, valamint a fogyatékos fiatalok pályae-és karrierorientációjának kísérésének lehetőségeit.

**Képességek:** A kurzus során átadott elméleti és gyakorlati ismeretek által a hallgatók képesek lesznek egy más, kevésbé medikális és elnyomó szemszögből tekinteni a fogyatékos emberekre, és olyan a gyakorlatban is használható ismereteket kapnak, amelyek képessé teszik majd őket jövőbeli munkájuk során arra, hogy a fogyatékos fiatalok hatékony segítői legyenek a munkaválasztásukkal kapcsolatos döntések meghozásában.

**Attitűd:** A fogyatékossgal és a fogyatékos emberekkel kapcsolatos attitűdök átformálása, egy olyan attitűd kialakítása, ami a társadalmi elfogadást segíti elő.

#### Kötelező irodalom:

- Goodley, D. (2019). Fogyatékoságtudomány. Interdiszciplináris bevezető. Budapest: ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Könczei, Gy., & Hernádi, I. (2011). A fogyatékoságtudomány főfogalma és annak változásai. Hipotetikus kísérlet rekonstrukcióra. In Nagy ZÉ (szerk.), *Az akadályozott és az egészségkárosodott emberek élethelyzete Magyarországon*, 7-28.
- Szauer, Cs., Dávid, A., Fehér, I. & Végh K. (2011). A Lisszaboni célkitűzések és a Koppenhágai folyamat, avagy hogyan segítheti az értelmi fogyatékos diákok munkaerő-piaci beilleszkedését a modernizálódó európai és hazai szakképzési rendszer. In Papp G. (szerk.): *A diagnózistól a foglalkozási rehabilitációig*. ELTE BGGYK, Eötvös Kiadó pp. 163-185.
- Szauer, C., Galambos, K., & Papp, G. E. (2016). Pályaeorientáció és életpálya-tervezés sajátos nevelési igényű fiatalok számára a hazai képzési gyakorlatban. *Iskolakultúra*, 26(5), 17-24. Letölthető:
- <http://real.mtak.hu/42021/1/02.pdf>
- Szauer, C., Galambos, K., & Papp, G. E. (2016). Pályaeorientáció és életpálya-tervezés sajátos nevelési igényű fiatalok számára a hazai képzési gyakorlatban. *Iskolakultúra*, 26(5), 17-24. Letölthető: [http://real-j.mtak.hu/14877/7/szocped15\\_2020%20%281%29.pdf](http://real-j.mtak.hu/14877/7/szocped15_2020%20%281%29.pdf)
- MAGYE Tanulmánykötet a 47. Országos Szakmai Konferenciáról: A felnőtt élet perspektívái c. szekció Életpálya tervezés, támogatás alszekciójának tanulmányai.

#### Ajánlott irodalom:

- Cserti-Szauer, C., Bányai, B., Katona, V., & Sándor, A. (2020). Narratives of Struggle: Lifelong Guidance and Future Planning Alternatives for People with Disabilities in Hungary.. doi: 10.31287/FT.en.2020.2.6
- Shakespeare, T. (2006). The social model of disability. *The disability studies reader*, 2, 197-204.
- Hangya, D. (2021). „...Annyi, de annyi dolog érdekel az életben.” Fogyatékossgal élő felnőttek iskolarendszeren kívüli felnőttképzéshez való egyenlő esélyű hozzáféréseinek aktuális kérdései. Rékasi, N., et al. Széttartó összhang. 2021.

**Kurzustematika:**

1. A fogyatékoság fogalmának fogyatékoságtudományi értelmezése, modellek
2. Fogyatékos fiatalok a szakképzésben: Pályaválasztás, pályaorientáció.
3. Életpálya-tervezés
4. "A felnőtt élet perspektívái"

**Követelmények, értékelés:**

A félév gyakorlati jeggyel zárul, mely megszerzésének követelményei a következők:

- Aktív részvétel az órán
- A beadandó feladat határidőre történő leadása. *A következő* feladatok közül kell egyet kiválasztani és azt elkészíteni:
  1. A tematikában felsorolt kötelező vagy ajánlott szakirodalmak közül egy tanulmány kiválasztása és feldolgozása az ún. **kétéosztott reflektív napló** segítségével. (A napló elkészítéséhez magyarázatot és segédlet kapnak a hallgatók a félév elején.)
  2. A tematikában felsorolt kötelező vagy ajánlott szakirodalmak közül egy tanulmány kiválasztása és recenzió írása róla.
  3. Szemináriumi dolgozat (5-8 oldal) írása a fogyatékoság és a neveléstudomány kapcsolatának témakörében kurrens magyar, esetleg angol vagy német nyelvű szakirodalmak alapján.

**A feladat beadásának határideje: 2023. dec. 16.**

**Kurzus hirdetője:**

WJLF Neveléstudományi tanszék

**Félév:**

2023/24. őszi szemeszter

**Oktató:**

Rékasi Nikolett, PhD hallgató, tud. mts.